

Pieter Omtzigt (CDA)

'Tijd is dat kleine stukje dat je op deze aarde aanwezig bent en je er iets van maakt'
'Zolang de pers de aankondiging van een spoeddebat tien keer zo belangrijk vindt als wat er in het spoeddebat besproken wordt, is er een enorme rush om zo'n spoeddebat te houden
'Een Kamerdag kost ongeveer een miljoen euro. Op een spoeddebat mag je dus ook één of twee ton als prijskaartje plakken.'

Kobaltblauw en turquoise tegen een achtergrond van vergeeld papier. De nowadays iPhone van CDA-Kamerlid Pieter Omtzigt - een horloge draagt hij niet - steekt fel af tegen de opengeslagen pagina van het historische militaire strafwetboek dat hij op tafel heeft gelegd in de Handelingenkamer; de voormalige bibliotheek in het evenzo voormalige Justitiegebouw dat nu onderdeel is van het Tweede Kamercomplex, waar oude handelingenboeken - notulen van Kamerdebatten - worden bewaard.

De van onder tot boven met bundels gevulde ruimte doet in de verte denken aan de machinekamer in het binnenste van een schip. Navrant; de tekst op de bladzijde naast de iPhone bepaalt hoe de straf van kielhalen moest worden uitgevoerd. Inmiddels historie, maar nog verre van een ver verleden. Omtzigt is econometrist, met een bijzondere belangstelling voor tijd en geschiedenis. 'Vroeger wilde ik altijd filosofie studeren, maar dat is er gewoon niet van gekomen. Ik had een soort wiskundeknobbel en dan wil je toch je tanden ergens in zetten. Ik ben toen het eerste jaar econometrie gaan doen. Dat beviel en ik heb het gewoon afgemaakt. Maar die belangstelling voor filosofie en geschiedenis is nooit ver weggeweest. Dat interesseert me mateloos.'

Uw focus ligt op grote lijnen, wetsontwerpen en daardoor vaak ook langere trajecten. Worden wetsontwerpen in politiek Den Haag in historisch kader bekeken? 'Het historisch besef in deze Kamer is laag. Er is soms zo weinig tijd, dat vanuit de Kamer bijvoorbeeld stukken uit Europa onvoldoende gevolgd worden omdat de wetgevingsprocessen daar vijf, zes of zeven jaar duren. Van een groenboek naar een witboek, naar een voorstel tot een richtlijn, en dan zit je ook nog eens op arm's length-afstand. In Den Haag kun je pas beginnen met scoren door te wijzen op een richtlijn die al aangenomen is, waarvan de uitvoering niet werkt. Maar hebben Kamerleden zich er al in het voortraject in vastgebeten? Nee. Als je je daar wèl in vastbijt en 'm afschiet, bijvoorbeeld met een veto zoals ik gedaan heb, krijg je één artikeltje van drie regels in de krant. Politiek is heel vluchtig. Dat heeft als oorzaak dat er hier een cultuur is die tot weinig diepgang leidt, zowel in de politiek als in de journalistiek.' Hoe selecteert u uw onderwerpen als je doorlopend aan een soort sushi-band met een overvloed aan aanbod zit? 'Die sushi-band staat ook nog in de overdrive-snelheid. Je moet hoofdzaken van bijzaken onderscheiden. Je wilt namelijk wel dat er iets mee gebeurt, tenzij je het voor de kop in de krant doet. Je kunt jezelf hele dagen verliezen in 's morgens om zes uur naar de brievenbus lopen, de krant pakken en denken: Kamervragen, mondelinge vragen, spoeddebat. Maar daar verander je niks mee.'

Vindt u dan dat er veel tijd verloren gaat in de politiek? 'Heel veel.' Hoe komt dat? 'Doordat de politiek onder bepaalde omstandigheden is opgehouden op hoofdzaken te sturen. Dat is ook een van de redenen waarom mensen het niet altijd meer vertrouwen. Er vindt weinig centrale prioriteitstelling plaats. En dan hebben we in Nederland hele rare regels over hoe er

met tijd wordt omgegaan. Het spoeddebat is het meest beroerde van het geheel. Met dertig leden kun je een spoeddebat krijgen. Dat gaan we oplossen door het binnenkort dertigledende debat te noemen. Dat slaat natuurlijk nergens op, maar in ieder geval wordt wel de suggestie weggenomen dat het spoed is. De gemiddelde wachttijd bedraagt nu een paar maanden.'

Waarom vragen Kamerleden dan spoeddebatten aan? 'Zolang de pers de aankondiging van een spoeddebat tien keer zo belangrijk vindt als wat er in het spoeddebat besproken wordt, is er een enorme rush om zo'n spoeddebat te houden. Er is hier geen coördinatie van wat nu echt belangrijk is en wat is niet, dus lopen een heleboel Kamerleden hier volstrekt hobbyïsme te bedrijven door voor van alles en nog wat zo'n spoeddebat aan te vragen. Een Kamerdag kost ongeveer een miljoen euro. Op een spoeddebat mag je dus ook één of twee ton als prijskaartje plakken.'

Veel politici praten over de noodzaak van time-management omdat het aanbod zo groot is. Maar moet tegelijkertijd de sushi-band waarvan de politiek eet niet wat worden gesaneerd? 'Ja, natuurlijk. Ik zou er best voorstander van zijn om een of twee spoeddebatten per week toe te staan, maar hier dient meer tijd voor echte wetgeving uitgetrokken te worden.'

Wat gaat de tijd doen met ons politieke stelsel? 'Het huidige politieke bestel is wankel. Tot in de jaren zestig hadden we een versteend politiek bestel, waarbij iedereen op vaste partijen stemde. Dat was niet gezond. Het feit dat de een derde van de kiezers nu op de dag zelf nog niet weet wat ze gaan stemmen is ook geen gezonde ontwikkeling. Als er meer vastomlijnde ideeën met wat vaste achtergronden stonden, zouden politici zich ook wat senang voelen om wat meer op de lange termijn te kijken. Wat uniek in Nederland is, is dat het ouderwetse stelsel op weg is naar een nieuw evenwicht en het dat nog niet gevonden heeft.'

Kunt u voorspellen wat voor evenwicht dat zal zijn? 'Ik vond geschiedenis altijd zo leuk omdat je achteraf kunt verklaren wat er gebeurd is. Dat is precies het verschil tussen geschiedschrijving en voorspellingen.'

Voorspellen is nog iets anders dan voorzien. Groeien we toe naar een stelsel met minder partijen? 'Het is eerder het omgekeerde. Neem het issue van dierenwelzijn. Dat is een totaal nieuwe dimensie die toegevoegd is aan de politieke schaal. Omdat men op zoveel verschillende assen combinaties kan maken, kun je op heel veel punten uitkomen en dat maakt het zo lastig.'

Hoe ziet het er over een paar decennia jaar uit? 'Op dit moment gaan we toe naar wat meer een persoonscultuur waarbij de politiek leider van een partij veel belangrijker is voor het succes van die partij dan in het verleden. De vraag is straks of de traditionele partij als vehikel met checks and balances het overleeft.'

Hoe kijkt u persoonlijk tegen tijd aan? 'Mijn proefschrift ging over tijdreeksen. Je kunt mij niks leukers doen dan me hele lange, originele tijdsreeksen geven. Daar historische analyses uit trekken vind ik heerlijk.'

Zoiets als technisch analisten op de beurs doen? 'Die nemen meestal drie dagen en denken dan dat ze daaruit de vierde kunnen voorspellen. Dat heeft elke relatie met de onderliggende werkelijkheid verloren.'

Wat is voor u de diepste essentie van tijd? 'Tijd is dat kleine stukje dat je op deze aarde aanwezig bent en je er iets van maakt, en waar je gewoon een beetje van moet genieten.'

Meer lezen? Bestel dan het boek "Tijd voor Politiek" van Paul Walters via <http://www.gopher.nl/shop/order.asp?barcode=ISBN&id=9789051797824>